

VRIJWILLIG 5.800 HECTARE VAN EIGENAAR GEWISSELD

Kavelruilbureau Zeeland werpt vruchten af

PETER URBANUS

Kavelruilbureau Zeeland wil met vrijwillige kavelruil de bedrijfsvoering van agrarisch ondernemers in de provincie verbeteren. Ook de verkeersveiligheid, de waterberging en het milieu moeten erop vooruitgaan.

In de bijna elf jaar dat Kavelruilbureau Zeeland bestaat, is er zo'n 5.800 hectare aan percelen van eigenaar gewisseld, weet Johan Wedts de Swart, beleidsmedewerker strategische grondverwerving. Het kavelruilbureau is onderdeel van de provincie. Veel agrarische bedrijven konden via kavelruil verbeteringen in hun bedrijfsvoering realiseren. In andere gevallen waren ook de verkeersveiligheid of het algemeen belang erbij gebaat.

'We willen het agrarisch ondernemerschap helpen verbeteren, maar ook het algemeen belang kan gediend zijn met kavelruil', licht Wedts de Swart toe. 'Een recent voorbeeld is een wandelpad bij het dorp Borsele. Dat was een wens van gemeente Borsele en is er dankzij kavelruil gekomen. Op Schouwen-Duiveland zijn meerdere rotondes gerealiseerd dankzij kavelruilprocessen die via onze bemiddeling tot stand zijn gekomen.'

Een minder recent voorbeeld was de nieuwe aansluiting op de A58 vanuit Goes-Zuid, die ook dankzij vrijwillige kavelruil mogelijk werd. Het agrarisch bedrijf daar kreeg via de bemiddeling van Kavelruilbureau Zeeland gronden elders.

Op Tholen konden dankzij kavelruil stroken langs watergangen worden vernieuwd en verbreed. Dat is weer in belang van waterschap Scheldestromen, dat straks aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water moet voldoen.

Een belangrijk uitgangspunt is vrijwilligheid. Een bedrijf kan tot op het laatste moment een kavelruil afblazen. Een belangrijk doel van Kavelruilbureau Zeeland is dat de landbouw structureel wordt versterkt en op de toekomst wordt voorbereid, zegt de beleidsmedewerker strategische grondverwerving. 'De uitkomst van de puzzel moet voor iedereen interessant zijn.'

KLIMAATVERANDERING

Volgens Wedts de Swart zijn er al agrarische bedrijven die met het oog op de toekomst en klimaatverandering liever gespreide kavels hebben. 'Je zou denken dat agrariërs vooral aaneengesloten kavels rondom het eigen bedrijf willen hebben. Maar wij zien juist dat er bedrijven zijn die liever grote blokken willen, die gespreid liggen in de omgeving', zegt hij.

'Als er een zware regenbui losbarst, gaat niet de hele oogst in één

keer verloren, maar wordt het risico verspreid', legt de beleidsmedewerker strategische grondverwerving uit.

Behalve bemiddelen bij kavelruil bezit Kavelruilbureau Zeeland zo'n 1.200 hectare aan landbouwgronden. Die kunnen dienen als smeermiddel bij vrijwillige kavelruilprocessen, zegt Wedts de Swart.

Die landbouwgronden worden niet willekeurig aangekocht. Ze moeten kwalitatief goed zijn, anders zou de provincie met allemaal minderwaardige percelen blijven zitten en lopen kavelruilprocessen op den duur vast. Wedts de Swart: 'Vergelijk het proces met het ophangen van een schilderij. Kavelruilbureau Zeeland is de hamer en onze grondvoorraad is de spijker.'

EIGEN BIJDRAGE

Kavelruil kost geld. Provincie Zeeland betaalt het grootste deel daarvan. Deelnemers betalen een naar verhouding geringe eigen bijdrage van 200 euro per toebedeelde hectare met een minimum van 200 euro. Ze hoeven de eigen bijdrage pas te betalen, nadat de akte bij de notaris is gepasseerd. Bovendien geldt er vrijstelling van overdrachtsbelasting.

Kavelruilbureau Zeeland heeft behalve met alle Zeeuwse gemeenten, Rijkswaterstaat, waterschap Scheldestromen, ZLTO en Kadaster ook goede contacten met ZAJK en het Rijksvastgoedbedrijf. De Zeeuwse aanpak is bijzonder in Nederland. 'We worden gebeld vanuit het hele land met vragen hoe wij de zaken aanpakken', zegt Wedts de Swart.

De beleidsmedewerker strategi-

Johan Wedts de Swart van Kavelruilbureau Zeeland en de nieuwe kavelruilcoördinator Jacco Vermue.

Foto: Peter Urbanus

'Je hebt het vertrouwen van mensen en daar moet je goed mee omgaan'

sche grondverwerving wordt bijgestaan door onafhankelijke kavelruilcoördinatoren, vaak mensen die zelf een agrarische achtergrond hebben en die hun gebied goed kennen. Dat is belangrijk, omdat het succes afhangt van hun kennis van de Zeeuwse agrarische sector. Daarnaast kennen zij de regelgeving. Ze hebben eigen rayons, maar komen wekelijks voor overleg samen in het provinciehuis.

Kavelruilcoördinatoren ontvangen een vergoeding voor hun werkzaamheden voor Kavelruilbureau Zeeland. Niet op basis van resultaat, maar van bestede uren. Dit om hun onafhankelijkheid te waarborgen. Persoonlijk hebben ze er geen financieel belang bij of kavelruil wel of niet doorgaat.

'Je hebt het vertrouwen van mensen en daar moet je goed mee omgaan', zegt Wedts de Swart. Een gesprek met een kavelruilcoördinator kost bovendien niets, benadrukt de beleidsmedewerker strategische grondverwerving.

'Het kost me ongeveer een dag werk in de week', zegt de nieuwe kavelruilcoördinator Jacco Vermue. Samen met zijn ouders heeft hij een akkerbouwbedrijf bij 's-Heerenhoek. 'Ik heb op de agrarische hogeschool in Dronten gezeten en liep stage bij de provincie. Ik vond dit interessant. Vervolgens werd ik gebeld met de vraag of kavelruilcoördinator iets voor mij zou zijn', zegt Vermue. Hij loopt nu zo'n vier maanden mee.

NPLG vraagt om groter aanbod ruilgronden

Op grond van de eisen vanuit het Nationaal Programma Ontwikkeling Landelijk Gebied (NPLG) is volgens Johan Wedts de Swart van Kavelruilbureau Zeeland een nog ruimere voorraad ruilgronden noodzakelijk. 'De vraag is wat het demissionaire kabinet nog gaat doen.'

Doelen van het NPLG zijn een rijke en veerkrachtige natuur, robuust watersysteem, vitaal platteland, toekomstbestendig klimaat en ruimte voor een duurzame en sterke landbouw.

Het hoofddoel voor natuur richt zich op de verplichtingen van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Op termijn moet een landelijk gunstige staat van instandhouding worden gerealiseerd voor de door de Vogel- en Habitatrichtlijn beschermde soorten planten en dieren en habitattypen (typen natuur, zoals duinen en veenmosrietland). Het bereiken en behouden van de landelijk gunstige staat van instandhouding is een langdurig proces dat soms kleine, soms grote ingrepen vraagt.